

PROPI INA BUNA CAUSSA!

Etica, religiuns e cuminonza. Mo sun jeu propi la dretga persuna per scriver quei artechel? Segir, pertgei quels temas fatschentan mei en mia lavur ton sco scolasta da scoletta sco era sco catecheta.

DA ANDREA CATHOMAS-FRIBERG, SCOLASTA DA SCOLETTA

Etica, religiuns e cuminonza e nies mintgadi...

Gie, jeu hai schizun unfriu ina da quellas lecziuns per far plaz a quei niev rom. Detg sincer sun jeu aunc oz perschuidada che quei ei ina buna caussa. Dapi onns ha l'etica, la convivenza e la cuminonza duvrau dabia plaz en mias lecziuns da religiun, e cul niev plan d'instrucziun han tut ils affons la schanza da s'occupar cun tematicas ord lur mintgadi e mirar era pli lunsch viado el mund. Propi ina buna caussa! Per mei nuot nova. Fagend la scolaziun a Lucerna hai jeu gia giu lu la cuida da hospitar lecziuns dad etica, nua che tut ils affons eran dalla partida. Quella experienza ha enrihiu fetg mia lavur en scola e pleiv. Ed uss savess jeu gie calar cun miu artechel, pertgei en sesez hai jeu bunamein detg tut. Denton sfegliend el plan 21 tiel tema cumpetenzas ein duas caussas curdadas specialmein en egl a mi. Davart quellas duas less jeu far enqual patratg en quest liug. Ellas ein era per mei fetg centralas en mia lavur en scola e scoletta. Numnadamein: Ils scolars e las scolaras san descriver e reflectar experienzas fundamentalas humanas.

En mi'exerienza da bunamein trent'onns savess jeu segir descriver bia experienzas fatgas culs pli differents scolars, e tuttina eis ei nuota semidau ton en tut quels onns. Descriver experienzas ni schabetgs, quei fan mes pigns da scoletta gia dètg bugen. Els raquantan da lur aventuras sin plaz pausa, da a casa ni era da lur temps liber. Surtut gliendisdis cu nus vein peda da raquintar in a l'auter e mussar ils termagls preferi, vegn jeu strusch en cul plaid. Il raquintar ei ina caussa, pli vess va ei da tedlar. Quei fetschel jeu era beinsavens persenn cura ch'ils affons fan termagls. Mintgin ha in'idea, mo vegnir lu a frida da far enzatgei ensemen va pli vess. Igl εμπrem vegn empruau da perschuer, e magari vegn clamau per agid avon d'empruar d'anflar ina sligiazium communabla. Experienzas nua che jeu prendel risguard e sai reflectar il daco e dacum ed anflar sligiazium per ina buna convivenza ein gia da pign ensi da grond'impurtonza, e duein haver plaz en mintg'instrucziun.

Il medem vala per critica constructiva. Il venderdis schein nus repassar noss'jamna ed astgein far compliments, denton era dir in a l'auter tgei ch'ei buca gartegiau aschi bein. Ils compliments, lezs audan tuts bugen, e tier igl auter teness magari è beinenqual carschiu il pli bugen las ureglias. Per vegnir vinavon ella veta drov'ei omisdus. Segir che jeu hai pli bugen in laud, mo sche jeu sai era prender encunter critica e conceder ch'jeu hagi fatg enzatgei falliu, e sesprovel silsuenter lu aunc da

semigliurar, sai jeu far ina bun'experienza, e quella gida mei da contonchscher la cumpetenzza, e forsa schizun duvrar ella en miu mintgadi. Tgisà co quei stat cun nus carschi?

Valurs e valetas, oh, quei ei magari intec in tema antiquau. Las valurs dad oz paran a mi pli modernas e beinvulentas pil singul. Il capo ei ch'ei mondi bein cun mei, ed ils auters duein mirar sezs, interesseschau buca mei. Valurs e valetas san ins denton mo imprendar cun far experienzas, ed ei vala propi la peina da mirar inaga empau pli exactamein tgei valurs e valetas che nus dein vinavon. Entras nies exempel san ils scolarets, las scolaras, ils scolars ed ils giuvenils imprendar da far in agen meini e da representar quel anovians. Gie, valurs e valetas san ins mo enconuscher, sche ins viva ensemen cun carstgauns che van ordavon cul bien exempel. Carstgauns cun in vast horizont che vesan pli lunsch che mo gest tochen avon casa. Carstgauns ch'ein aviarts per novas experienzas, independentamein dalla vegliadetgna. Per che tut nos affons e giuvenils hagian la schanza da declarar e representar bunas valurs e valetas pil bien da nossa cuminonza e societad.

Els ein gie nies futur.